

ת"פ 48572/07/13 - מדינת ישראל נגד ע ס

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 48572-07-13 מדינת ישראל נ' ע ס

בפני
בעניין: כב' השופטת דנה מרשק מרום
מדינת ישראל באמצעות פמ"מ וע"י עו"ד
פחימה

המאשימה

נגד

ע ס

ע"י עו"ד דאוד פהים

הנאשם

גזר דין

כתב-האישום המתוקן

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב-אישום מתוקן, במסגרת הסדר דיוני, בביצוע עבירה של גרם מוות ברשלנות לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 [להלן: החוק].

על-פי עובדות כתב-אישום המתוקן, ביום 9.7.13, על רקע וויכוח במקום עבודה - באתר בנייה בו עבדו הנאשם והמנוח, הסלימו הדברים לכך, שהנאשם ניגש אל המנוח והפיל את הקסדה מראשו, המנוח דחף את הנאשם לאחור - והנאשם נפל ארצה. הנאשם קם מהרצפה, ניגש אל המנוח ונתן לו באמצעות ידו הדומיננטית שתי מכות אגרופ אל בית החזה. כתוצאה ממכות האגרופ, נהדף המנוח לאחור, התמוטט וכעבור מספר דקות נפטר.

תסקיר שירות המבחן וראיות לעונש

2. במסגרת ההסדר, נשלח הנאשם לקבלת תסקיר בעניינו.

מתסקיר זה למדתי אודות נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם, שהינו בן 32, בעל השכלה יסודית, נשוי ללא ילדים, מוכר למערכת בריאות הנפש מגיל צעיר על רקע מחלת-נפש (סכיזופרניה) עימה מתמודד.

הנאשם גדל במשפחה קשת-יום, בצל התמכרותו של אביו לסמים ואלימות מצידו שהופנתה בעיקר כלפי הנאשם. לטענתו, חלה התדרדרות במצבו הנפשי לאחר שהיה עד אירוע אלים בכפרו, שבו נרצח אדם.

במהלך השנים, שהה במספר אשפוזים פסיכיאטריים, וכן בהוסטל של בריאות הנפש כשבע שנים, במהלך עבד במפעל שיקומי. בשנת 2011 נישא, וכיום מתגורר עם אשתו בכפר הולדתו ומתקיים מקצבת ביטוח לאומי ועבודות מזדמנות. הנאשם שיתף את שירות המבחן, כי מזה 5 שנים אינו נוטל טיפול תרופתי, אותו הפסיק על דעת עצמו.

באשר לאירוע המתואר בכתב-האישום, תיאר מערכת יחסים טובה עם המנוח, הביע צער על פטירתו, אך קושר אותה להיות המנוח חולה לב. עוד התייחס שירות המבחן להרשעותיו הקודמות של הנאשם, כאשר הוא מסר כי בתקופות בהן אינו נוטל טיפול תרופתי, הוא עלול לנהוג באימפולסיביות.

שירות המבחן התרשם מאדם הסובל מחוסר יציבות נפשית, אינו מקפיד על קבלת הטיפול התרופתי באופן רציף, ובהעדרו נוטה לתגובות אימפולסיביות - כאשר גם במצבי רמיסיה, קיימים מאפיינים תוקפניים, העלולים להתפרץ במצבי לחץ ותסכול. עם זאת, אין המדובר באדם בעל דפוסים עבריינים, כאשר התנהגותו התוקפנית נובעת מתוך מצוקות רגשיות מתחום בריאות הנפש.

על רקע מצבו הנפשי, רמת הסיכון להתנהגות אלימה בעתיד היא גבוהה בהיעדר טיפול ייעודי. שירות המבחן אינו ערוך לטיפול בבעיותיו, ולאור נסיונות טיפול מגוונים שנעשו עימו בעבר אשר לא הביאו לשינוי מהותי, על רקע אי-לקיחת אחריות להתנהגותו, שירות המבחן אינו בא בהמלצה טיפולית.

3. ב"כ הפרקליטות הגישה את גליון המרשם הפלילי של הנאשם (ת/1), הכולל שלוש הרשעות בין השנים 2003 - 2014. הרשעתו האחרונה היא בגין עבירות של התנהגות פסולה במקום ציבורי, היזק לרכוש וחבלה ברשלנות, כאשר כל ההליכים הסתיימו בעונשי מאסר על תנאי או קנס בלבד.

4. מטעם ההגנה, הוגש סיכום ייעוץ מאת פסיכיאטר מומחה, ד"ר אבו-נסרה, מיום 19.1.15, ולפיו מצבו של הנאשם כיום יציב עם המלצה להמשך טיפול תרופתי ומעקב (נ/1). כן הוגש דו"ח ממרכז לבריאות הנפש "לב השרון" (נ/2), שנערך במהלך מעצרו (מיום 8.7.13) המסכם את תולדותיו, לרבות רצף האשפוזים הפסיכיאטריים במהלך השנים.

טיעוני הצדדים

5. ב"כ הפרקליטות סקרה את עובדות כתב-האישום המתוקן ועתרה שלא להתחשב במצבו הנפשי של הנאשם בשעת גזירת הדין, שכן נתון זה כבר נלקח בחשבון בעת תיקון כתב-האישום, כאשר במקור יוחס לו ביצוע עבירת הריגה.

טענה, כי הנאשם בערך המקודש מכל על רקע עניין פעוט.

לגישתה, האירוע משקף רשלנות בדרגה גבוהה מאד, הנושקת לעבירת הריגה, על רקע רצף מעשיו האקטיביים והאלימים של הנאשם. התובעת הדגישה, כי הנאשם חזר למנוח במטרה להכות אותו ושלח שתי מכות קטלניות לאזור החזה, מקום שהינו בעל פוטנציאל המתה ברור.

התובעת טענה למתחם עונש הולם שנע בין 18 חודשי מאסר בפועל ל - 30 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר על תנאי, קנס ופיצוי למשפחת המנוח. הגישה לעיון בית-המשפט פסיקה במקרים בהם הומרה עבירה ההריגה לגרם מוות ברשלנות, במרכזם אירוע אלים.

התובעת התייחסה לתכני התסקיר, מהם עולה כי הנאשם אינו לוקח אחריות על מעשיו ועסוק בעיקר בהשלכות האירוע עליו ועל משפחתו. כן הדגישה את מסוכנות הנאשם, דפוסיו התוקפניים ואימפולסיביים, והעדר יציבות בטיפול הפסיכיאטרי.

עוד פירטה את עברו הפלילי, כאשר בשנת 2014 נדון למאסר על תנאי בגין עבירות אלימות.

בסופו של יום, עותרת היא להשית על הנאשם עונש המצוי ברף הגבוה של המתחם.

6. הסניגור ביקש להדגיש, כי תיקון כתב-האישום נבע ממסקנות חוות-הדעת הפתולוגית מיום 30.8.13 לפיה: **"א. לא נמצאו סימני חבלה שיכלו לגרום למוות. ב. לא ניתן לשלול שהתרגשות כתוצאה מהתגרה גרמה למותו במנגנון של הלם רגשי על רקע מחלת לב כרונית קלה."** בתחילה, אכן התביעה ייחסה לנאשם ביצוע עבירה של הריגה, ולאחר ששהה במעצר כחודשיים, הגיעה אותה חוות-דעת, אשר הביאה לשחרורו ובהמשך לתיקון כתב-האישום. נסיבות האירוע והאמור בחוות-הדעת מעידים, לשיטתו, על רשלנות המצויה ברף הנמוך.

לעניין נסיבותיו האישיות של הנאשם ביקש לשכנע, כי קריאה מעמיקה של התסקיר על רקע הנסיבות המורכבות ועמדות הנאשם עצמו מעידים על לקיחת אחריות מלאה. חזר ופירט את נסיבות חייו הקשות של הנאשם, את המעברים הרבים שחווה בין מסגרות, כשכיום מצבו התייצב בזכות אשתו ומעקב פסיכיאטרי רצוף (כפי שמעיד המסמך נ/1). כן התייחס לעברו הפלילי, המשקף עבירות מינוריות.

הסניגור הגיש פסיקה מטעמו, כשטען כי הפסיקה שהוגשה על-ידי התביעה עניינה במקרים חמורים יותר, שרף הרשלנות בהם היה גבוה באופן מובהק.

לגישתו, על רקע מכלול הנסיבות, כשעסקין בעבירת עוון, מתחם העונש ההולם נע בטווח שבין מאסר על תנאי ועד לשישה חודשי מאסר שירוצו בדרך של עבודות שירות. הדגיש את הנזק הרב שייגרם לנאשם ולאשתו משליחתו אל מאחורי סורג ובריח, את העובדה ששהה כחודשיים במעצר ולאחר מכן כחצי שנה בתנאים מגבילים לרבות באיזוק אלקטרוני, וביקש להסתפק בהשתת עונש צופה פני עתיד בלבד.

7. בדברו לבית-המשפט, הביע הנאשם צער על מעשיו והוסיף כי היה חבר של המנוח.

8. על-פי תיקון 113 לחוק העונשין, וכמצוות המחוקק בסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, בקביעת מתחם העונש ההולם את מעשי העבירה שביצע נאשם בהתאם לעקרון המנחה של ההלימה, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות ומידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות.

9. האירוע המתואר בכתב-האישום מגלם פגיעה בערך המוגן הבסיסי והחשוב מכל - הוא קדושת חיי אדם, כאשר עקרון כללי זה חל הן בעבירות שהיסוד הנפשי בהן הוא של מודעות פלילית - לרבות כוונה, הן בעבירות שהיסוד הנפשי הנדרש בהן הוא של רשלנות (ראו: ע"פ 9826/05 **מחאג'נה נגד מדינת ישראל**, (9.7.2008), בסעיף 18 לפסק-דינה של כב' הנשיאה (כתוארה אז) השופטת ביניש). האינטרס הציבורי מחייב להטמיע בציבור את הערך של קדושת חיי אדם, ולחנך לריסון דחפים אלימים, תהא הסיבה להם אשר תהא, ולא לכניעה להם (ע"פ 9369/07 **אנסטסיה מיקל נגד מדינת ישראל** (4.6.09), פסק-דינה של כב' השופטת (כתוארה אז) נאור).

10. עם זאת, אל מול טיבו הרשלני של היסוד הנפשי, יש לשקול את יתר נסיבות האירוע ואת חומרת ההתנהגות העבריינית. ואכן, בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, שהיא בעלת אופי מיוחד, אמת מידה מכרעת תהא דרגת הרשלנות (ראו פסק-דינו של כב' השופט הנדל בע"פ 6755/09 **אלמוג נגד מדינת ישראל** (16.11.2009), בסעיף 6 - להלן: **פס"ד אלמוג**). עסקינן באירוע מצער, אשר החל בוויכוח על עניין פעוט בין שני חברים לעבודה, והסתיים במותו של המנוח. המנוח אמנם דחף את הנאשם, אך הנאשם הוא שניגש אליו בחזרה על-מנת להכותו. הנאשם נקט באלימות של ממש, בכך שהיכה במנוח שתי מכות אגרופ באמצעות ידו הדומיננטית. ועוד: הנאשם היכה במקום רגיש בגופו של המנוח - בבית החזה - באופן שהיה עליו לדעת שיגרם לתוצאה קטלנית. עם זאת, יש לזכור, כי על-פי חוות-הדעת הפתולוגית (אשר הוגשה בהסכמה), לא ניתן לשלול שהתרגשות כתוצאה מהתגרה גרמה למותו של המנוח, אשר סבל ממחלת לב כרונית קלה.

בהינתן מכלול הנתונים, דרגת הרשלנות באירוע דנן היא ברמה בינונית.

11. משמדובר באירוע אשר הסתיים במותו של אדם, על רקע עקרון קדושת החיים, כאשר רמת הרשלנות היא בינונית ובמרכז התנהגות אנטי-סוציאלית (להבדיל, למשל, מגרימת מוות ברשלנות תוך כדי נהיגה - ראו לעניין זה הערותיו של כב' השופט עמית בע"פ 6365/12 **פלוני נגד מדינת ישראל** (9.10.13), בסעיף 4 לפסק-הדין), מדיניות הענישה מחייבת הטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריה (ראו, בשינויים המחויבים, בסעיף 6 לפס"ד **אלמוג**).

12. לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, עיינתי בפסיקה שהגישו ב"כ הצדדים, וכן בפסיקה נוספת - אם כי בנסיבות שונות מאלו בהן עסקינן (כדוגמת: גרם מוות ברשלנות במהלך נהיגה או תוך הפעלת סמכות שלטונית לעומת אירועי מוות שנגרמו תוך שימוש רשלני בכלי נשק). כמו ב"כ הצדדים, גם אני התקשיתי באיתור פסיקה מכל הערכאות הדומה לנסיבות עניינו של הנאשם.

בסופו של יום, הפסיקה שהוגשה על-ידי התביעה יכולה לשמש כעוגן מסויים לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, אם כי אומר כבר כי המדובר במקרים בהם דרגת הרשלנות גבוהה יותר והנסיבות חמורות יותר.

כך, למשל, בע"פ 1234/08 **פלוני נגד מדינת ישראל** (22.5.08), נדון עניינו של מערער, אשר במקור יוחס לו ביצוע עבירה של הריגה. לאחר פרשת התביעה ועדות המערער, גובש הסדר טיעון, וכתב-האישום הומר לעבירה של גרם מוות ברשלנות. במקרה זה, במהלך קטטה בין שתי משפחות, המערער ירה מספר יריות מאקדחו ואחד הקליעים פגע במנוח וגרם למותו. מהתסקיר שהוגש בעניינו עלה, כי אינו בעל דפוסיים עבריינים, שב והביע צער על מותו של המנוח, וכי לתקופת המאסר עלולה להיות השפעה קשה על יציבות התא המשפחתי ובריאותו של המערער. בית-המשפט המחוזי הטיל על המערער עונש מאסר בפועל בן 24 חודשים. בית-המשפט העליון, מפי כב' השופטת נאור (כתוארה אז), קבע כי: **"המערער פגע בערך המקודש מכל, הערך של חיי אדם. לא ניתן שלא להטיל עליו עונש של מאסר בפועל"** (בסעיף 9 לפסק-הדין). עם זאת, נוכח מכלול הנתונים הוחלט להקל בעונשו ועונש המאסר בפועל הועמד על 18 חודשים במקום התקופה שנקבעה.

13. לענייננו, כשעסקינן באירוע שהתחיל בויכוח פעוט במקום עבודה, ובעת שהנאשם נקט באלימות כלפי המנוח בדמות שתי מכות אגרוף במקום רגיש בגוף, כשברקע מצבו הבריאותי של המנוח והמדובר ברשלנות המצויה ברף חומרה בינוני, אני קובעת כי מתחם העונש ההולם נע בטווח שבין 10 ועד ל - 30 חודשי מאסר בפועל.

14. בעניינו של הנאשם לא נטען ולא הוצג כל שיקול אשר מצדיק חריגה מהמתחם מטעמי שיקום (או מטעמי הגנה על שלום הציבור) - ועל כן, עונשו ייגזר בתוך המתחם.

15. בגזירת העונש המתאים לנאשם שבפניי, יש להתחשב בנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירות, כמפורט בסעיף 40 י"א לחוק העונשין. התסקיר אשר הוגש משקף את נסיבות חייו המורכבות של הנאשם, אשר חי בצל מחלת נפש, וככל הנראה כיום מצבו יציב, גם בסיוע המסגרת המשפחתית שבנה עם אשתו אשר תומכת בו. הנאשם הודה במיוחס לו בבית-המשפט, ואני רואה אותו כמי שלקח אחריות על מעשיו, כאשר ממילא האירוע כולו על תוצאותיו קשה הוא להבנה, ובוודאי לאדם דל יכולות כמו הנאשם. הנאשם שהה במעצר של ממש כחודשיים, לאחר מכן בתנאים מגבילים - לרבות באיזוק אלקטרוני - במהלך מספר חודשים.

אמנם, לחובתו עבר פלילי, אך המדובר בעבר מינורי, אשר קשור במכלול למצבו הנפשי.

על רקע מצבו הנפשי, נסיבות חייו הקשות, העובדה שמדובר במאסר ראשון ולקידחת האחריות בפני בית-המשפט, אני קובעת כי יש לגזור את עונשו ברף הנמוך של המתחם.

16. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים, ועל-מנת לשמור על יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של הנאשם לבין תקופת המאסר שעל הנאשם לשאת, אני גוזרת את דינו של הנאשם

כדלקמן:

10 חודשי מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו מיום 9.7.13 - 2.9.13.

10 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור בתוך 3 שנים מיום שחרורו עבירה בה הורשע.

הנאשם ישלם פיצוי על סך 10,000 ₪ למשפחת המנוח באמצעות אחיו, אשר נמצא בארץ, ועל-פי הפרטים שתמסור ב"כ המאשימה למזכירות תוך 7 ימים. הפיצוי ישולם עד ליום 31.12.15.

הנאשם יתייצב לריצוי מאסרו בבית סוהר הדרים, ביום 05.05.15 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות וגזר דין זה.

על ב"כ הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

התנאים הכספיים שהופקדו בתיקי המעצר הקשורים יעמדו בתוקפם עד להתייצבות הנאשם לריצוי עונשו.

הודעה זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 יום.

הסנגור יתרגם את גזר הדין לנאשם.

ניתן היום, י"ב ניסן תשע"ה, 01 אפריל 2015, במעמד הנוכחים.